

รายวิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา สด๓๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง

ศาสนวัตถุ ศาสนสถาน
และศาสนบุคคล

ครูผู้สอน

ครูฐิติรัตน์

ดิษฐวงศ์

ครูวรพรรณ

ศรีอรุณ

เรื่อง ศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคล

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑.

อธิบายความหมายและความสำคัญของศาสนวัตถุ
ศาสนสถาน และศาสนบุคคล

๒.

วิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญของศาสนาต่าง ๆ และเสนอแนวทางการปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคล

๓.

เห็นคุณค่าและความสำคัญของการปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อศาสนวัตถุ
ศาสนสถาน และศาสนบุคคล

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า วัดพระแก้ว

“พระอุโบสถ”

เป็นอาคารประธาน
ซึ่งเป็นที่ประดิษฐาน
พระแก้วมรกต

พระแก้วมรกต

ช่วยตอบหน่อยนะ

วัดเป็นศาสนสถานของ

ศาสนาพุทธค่ะ

ประกอบด้วยพระพุทธรูป ไม้เคาะพลັກการะบูชา
และพระสงฆ์ เป็นผู้เผยแผ่หลักธรรมคำสอนของ
พระพุทธเจ้าให้กับพุทธศาสนิกชนได้ใช้เป็น
แนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิตค่ะ

ทุกศาสนาล้วนมีศาสนสถาน

เช่นเดียวกัน

ดังนั้น ในฐานะศาสนิกชนที่ดี

ควรระมัดระวังเรื่องของการปฏิบัติตน

ให้เหมาะสมกับสถานที่

ศาสนาวัตถุ คือ วัตถุที่
เกี่ยวข้องกับศาสนา เป็นสิ่งที่
เคารพบูชา

ศาสนสถาน คือ สถานที่
ที่ใช้ประกอบพิธีกรรม
ทางศาสนา

ศาสนบุคคล คือ ผู้เผยแพร่
หลักธรรมคำสอนของศาสนา
และเป็นผู้ดำเนินการประกอบ
พิธีกรรมทางศาสนา

ศาสนาทุกศาสนาจะมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

ศาสนวัตถุ ศาสนสถาน
และศาสนบุคคล

พระพุทธรูปเป็นสัญลักษณ์แทน
พระพุทธเจ้าของพระพุทธศาสนา

ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู มีเทวรูปต่าง ๆ
เช่น พระพรหม พระวิษณุ พระศิวะ

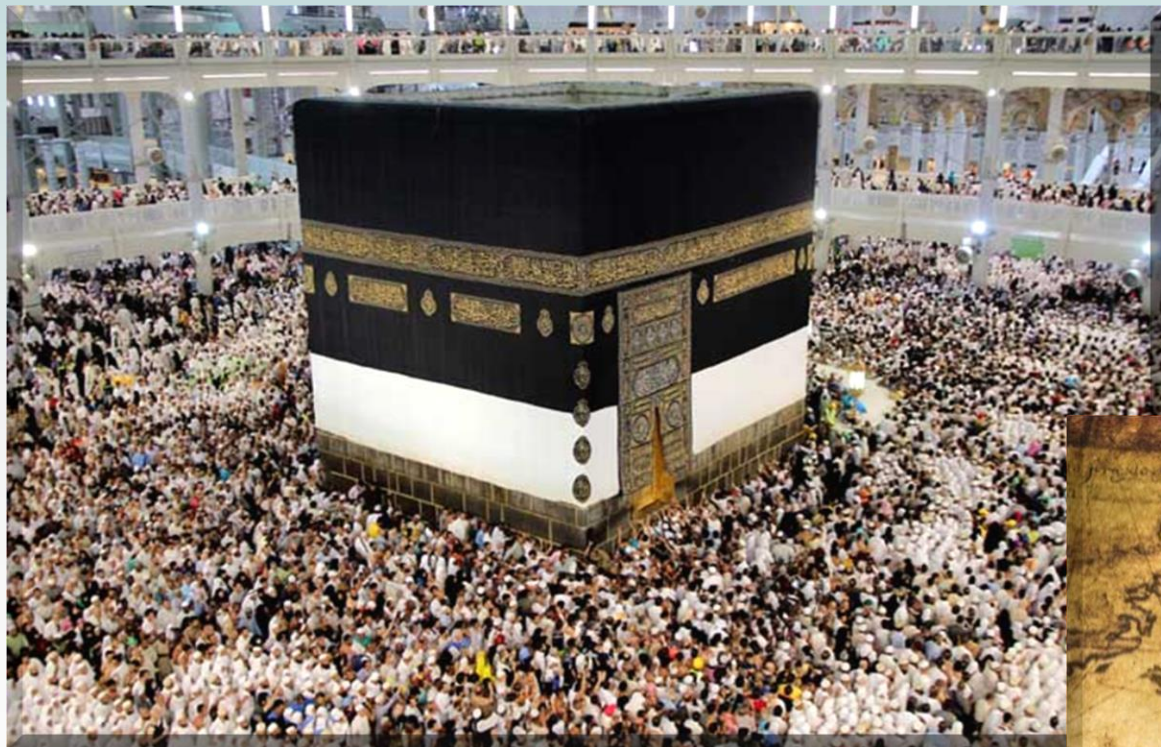
ไม้กางเขน

รูปปั้นพระเยซู
ถูกตรึงไม้กางเขน

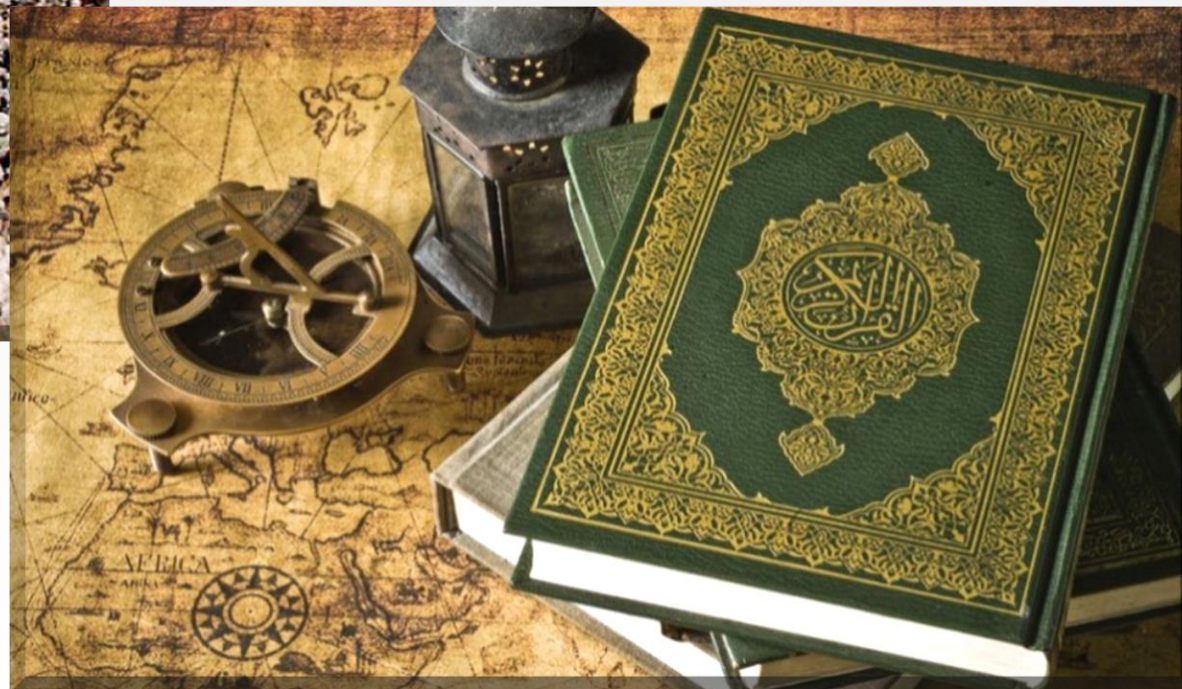

รูปปั้นพระแม่มารีย์

ศาสนาอิสลาม
มีคัมภีร์อัลกุรอาน

รูปหินสี่เหลี่ยม กาบะฮ์
ในนครมักกะห์

ศาสนาสิกข์
มีรูปปั้นเหมือนพระศาสดา

คัมภีร์ครันถสาหิพ

ศาสนสถาน

คือ สถานที่ที่ใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เช่น

วัดเป็นศาสนสถาน
ของพระพุทธศาสนา

มัสยิดเป็นศาสนสถาน
ของศาสนาอิสลาม

โบสถ์เป็นศาสนสถานของศาสนาคริสต์

เทวสถานเป็นศาสนสถาน
ของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

คุรุदวาราเป็นศาสนสถาน
ของศาสนาสิกข์

ศาสนบุคคล

คือ ผู้เผยแพร่หลักธรรมคำสอนของศาสนาและเป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เช่น

พระสงฆ์เป็นศาสนบุคคล
ของพระพุทธศาสนา

อิหม่ามเป็นผู้นำในการประกอบ
พิธีกรรมของศาสนาอิสลาม

บาทหลวงเป็นศาสนบุคคล
ของศาสนาคริสต์

พราหมณ์เป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรม
ของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

ศาสนาสิกข์จะไม่มี
นักบวชแต่จะมีคณะกรรมการ
บริหาร ในประเทศไทยจะมี
สมาคมศรีคุรุสิงห์สภาดูแลและ
บริหารศาสนกิจทางศาสนา

ศาสนบุคคลของศาสนาสิกข์

ให้นักเรียนวิเคราะห์ และจำแนก
ว่าสิ่งใดเป็น ศาสนวัตถุ
ศาสนสถาน ศาสนบุคคล

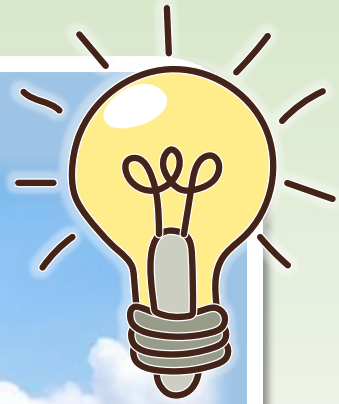
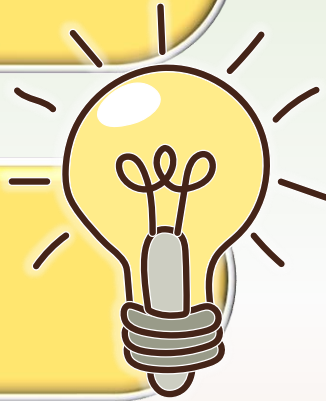

ศาสนวัตถุ

ศาสนสถาน

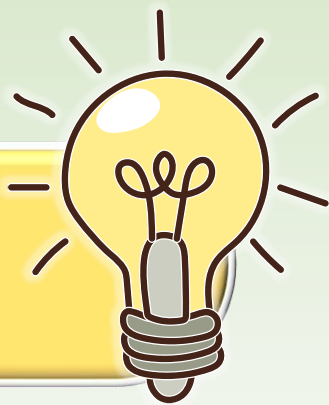
ศาสนบุคคล

๑

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

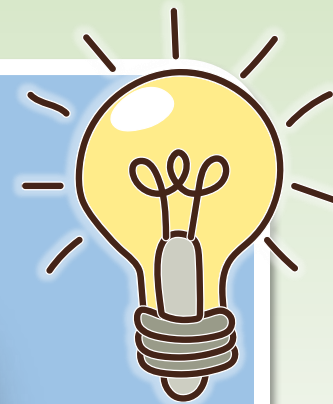
ศาสนวัตถุ

ศาสนสถาน

ศาสนบุคคล

๒

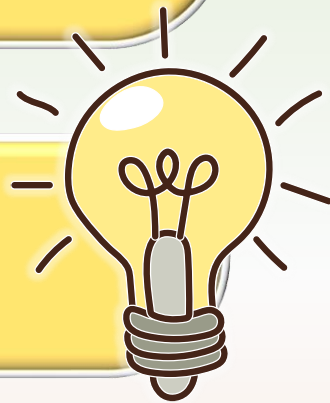

รูปปั้นพระเยซู

ศาสนวัตถุ

ศาสนสถาน

ศาสนบุคคล

๓

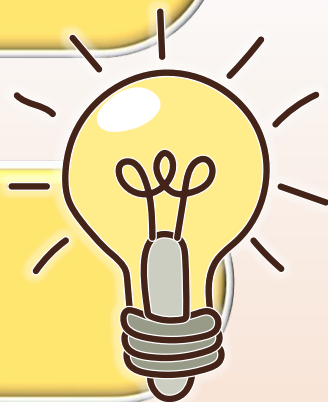

โบสถ์คริสต์

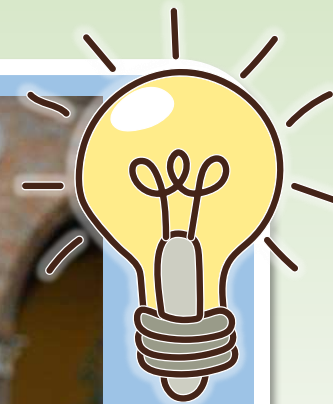
ศาสนวัตถุ

ศาสนสถาน

ศาสนบุคคล

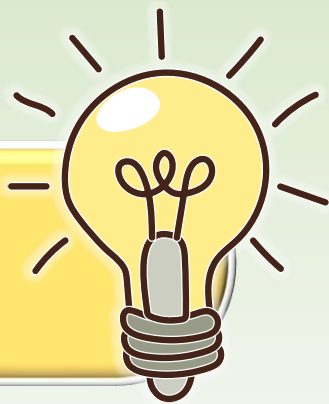

๔

บาทหลวง

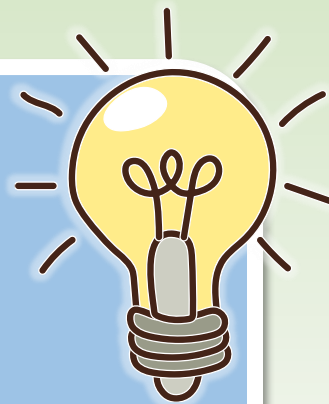
ศาสนวัตถุ

ศาสนสถาน

ศาสนบุคคล

๕

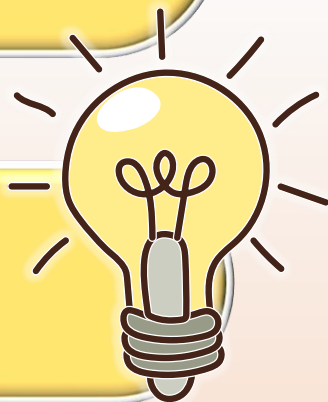

พระพุทธรูป

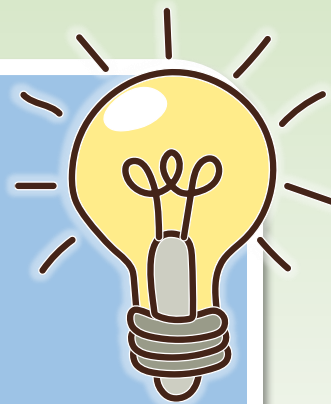
ศาสนวัตถุ

ศาสนสถาน

ศาสนบุคคล

๖

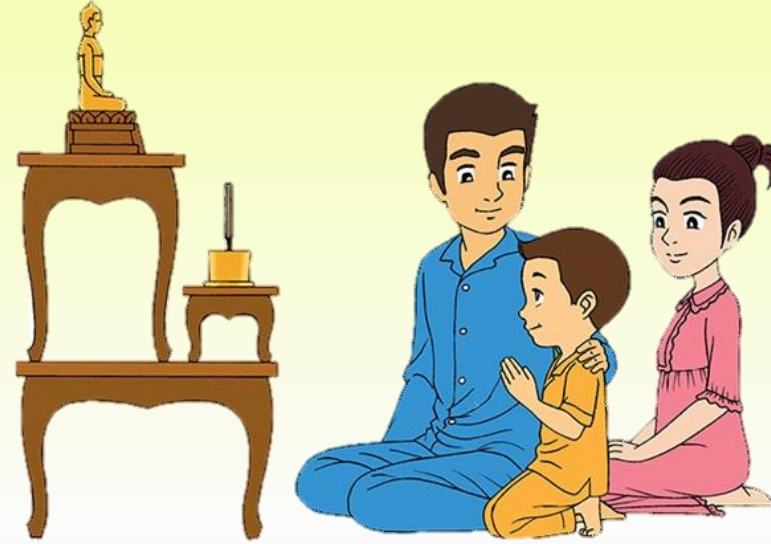
พระสงฆ์

การปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อศาสนวัตถุ

ศาสนวัตถุ ของแต่ละศาสนาเปรียบเสมือนสัญลักษณ์แทนสิ่งที่เคารพสูงสุดของแต่ละศาสนา เช่น **พระพุทธรูป** เป็นสัญลักษณ์แทน**พระพุทธเจ้า** ดังนั้นเราจึงควรปฏิบัติตนต่อศาสนวัตถุให้ถูกต้องเหมาะสม ดังนี้

๑. จัดวางพระพุทธรูป
ไว้ในสถานที่ที่เหมาะสม เช่น
บนหิ้งหรือโต๊ะบูชา

๒. แสดงความเคารพด้วยความ
ศรัทธา เช่น ศึกษาคัมภีร์ทางศาสนา
ปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอน แสดง
ความเคารพศาสนวัตถุอย่างถูกต้อง

๓. สักการะบูชาตามแต่ละ
ประเพณีของศาสนานั้น ๆ

๔. ร่วมพิธีอาถรรพณ์
ขณะอยู่ต่อหน้าศาสนวัตถุ

๕. ศาสนวัตถุทุกศาสนาล้วนมีความสำคัญ
ไม่ควรไปดูหมิ่นศาสนวัตถุของศาสนาอื่น ๆ

การปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อศาสนสถาน

ศาสนสถาน เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และเป็นທີ່ประดิษฐานศาสนวัตถุที่สำคัญของแต่ละศาสนา ดังนั้นเราจึงควรปฏิบัติตนต่อศาสนสถานให้ถูกต้องเหมาะสม ดังนี้

๑. แต่งกายด้วยชุดสุภาพ
เรียบร้อย เพื่อแสดงความเคารพสถานที่
เมื่อเข้าไปในศาสนสถาน

๒. ร่วมพิธีทำบุญใน
ขณะที่อยู่ในศาสนสถาน ไม่พูดคุย
เสียงดัง

๓. แสดงความเคารพศาสนวัตถุ
ที่อยู่ในศาสนสถานอย่างถูกต้อง

การปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อศาสนบุคคล

ศาสนบุคคล หมายถึง บุคคลที่สำคัญของศาสนา เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจรรโลงศาสนาและสืบทอดศาสนา ดังนั้น เราจึงควรปฏิบัติตนต่อศาสนบุคคลให้ถูกต้องเหมาะสม ดังนี้

๑. เมื่อเข้าพบหรือไปสนทนา
กับท่านครูแต่งกายสุภาพ เรียบร้อย

๒. แสดงความเคารพอย่างนอบน้อม
ตามวิธีปฏิบัติของแต่ละศาสนา

๓. สำนวณกิริยา กาย วาจา
และใจให้เรียบร้อย

๔. แสดงความเคารพโดยการ
ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของท่าน

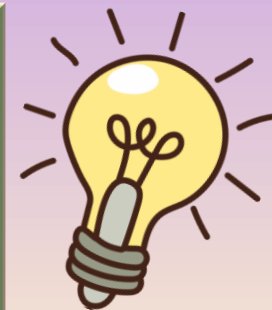
คำถามชวนตอบ

ช่วยกันดูแล ไม่ให้ใครมาทำลาย
หรือขีดเขียนทำให้เกิด
ความสกปรก พร้อมทั้งให้ความ
เคารพอย่างสูงค่ะ

ศาสนาสามารถดำรงอยู่สืบต่อไป ก่อให้เกิด
ประเพณี วัฒนธรรม ยังคงสืบต่อไปเป็น
มรดกทางสังคมต่อไปค่ะ

สรุป

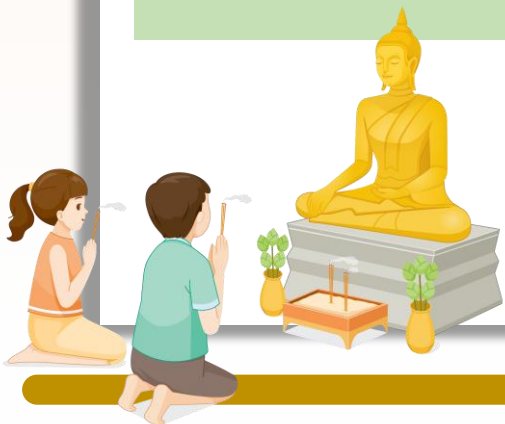
แนวทางการปฏิบัติตน

ต่อศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคล

การปฏิบัติตนต่อศาสนวัตถุ

แสดงความเคารพด้วย
ความศรัทธา

ถ้าปฏิบัติ

ผลที่เกิดขึ้น

มีที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ เกิด
ความเป็นสิริมงคลในการ
ดำเนินชีวิต

ถ้าไม่ปฏิบัติ

ผลที่เกิดขึ้น

ไม่มีที่ยึดเหนี่ยวหรือที่พึ่ง
ทางจิตใจ

การปฏิบัติตน
ต่อศาสนสถาน

สำรวมกิริยาอาการ
ไม่พูดคุยเสียงดังขณะอยู่
ในศาสนสถาน

ถ้าปฏิบัติ

ผลที่เกิดขึ้น

ผู้คนยกย่อง ชมเชยว่า
เป็นคนดี

ถ้าไม่ปฏิบัติ

ผลที่เกิดขึ้น

โดนว่ากล่าวตักเตือนว่า
ประพฤติตนไม่เหมาะสม

การปฏิบัติตน
ต่อศาสนบุคคล

ให้ความเคารพศรัทธา
เชื่อฟังคำสั่งสอน

ถ้าปฏิบัติ

ผลที่เกิดขึ้น

เป็นที่รักและชื่นชมของ
ผู้พบเห็น

ถ้าไม่ปฏิบัติ

ผลที่เกิดขึ้น

ผู้คนนินทา
ไม่มีใครอยากคบด้วย

ชั้นปฏิบัติ

คำชี้แจงนักเรียน

๑. นักเรียนศึกษาเรื่องศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคล จากหนังสือเรียน
๒. นักเรียนทำใบงานที่ ๔ เรื่อง ศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคล
๓. นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

คำชี้แจงครูปลายทาง

๑. ครูให้นักเรียนศึกษาเรื่อง ศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคล จากหนังสือเรียน
๒. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๔ เรื่องศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคล
๓. ครูให้นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
๔. ครูเดินดูและให้ความช่วยเหลือตาม ความเหมาะสม

ใบงานที่ ๔

เรื่อง ศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคล

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเติมองค์ประกอบของ
ศาสนาต่าง ๆ ต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

ใบงานที่ ๔ เรื่อง ศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคล
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง พหุจิตแจ่มใส
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคล
รายวิชาสังคมศึกษา รหัสวิชา ๑๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมองค์ประกอบของศาสนาต่างๆต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

ศาสนา	ศาสนวัตถุ	ศาสนสถาน	ศาสนบุคคล
ศาสนา พุทธ	.....	.....	.....
	.....	.....	.....
	.....	.....	.....
	.....	.....	.....
ศาสนา อิสลาม	.....	.....	.....
	.....	.....	.....
	.....	.....	.....
	.....	.....	.....
ศาสนา คริสต์	.....	.....	.....
	.....	.....	.....

ศาสนา	ศาสนวัตถุ	ศาสนสถาน	ศาสนบุคคล
ศาสนาพุทธ	....	....	....
ศาสนา อิสลาม	....	....	....
ศาสนาคริสต์	....	....	....

ศาสนา	ศาสนวัตถุ	ศาสนสถาน	ศาสนบุคคล
ศาสนา พราหมณ์- ฮินดู	....	....	....
ศาสนาสิกข์	....	....	....

เฉลย

ใบงานที่ ๔

เรื่อง ศาสนวัตถุ ศาสนสถาน
และศาสนบุคคล

ศาสนา	ศาสนวัตถุ	ศาสนสถาน	ศาสนบุคคล
ศาสนาพุทธ	พระพุทธรูป ที่เป็นตัวแทน ของพระพุทธเจ้า	วัด อุโบสถ วิหาร เจดีย์	พระภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา

ศาสนา	ศาสนวัตถุ	ศาสนสถาน	ศาสนบุคคล
ศาสนา อิสลาม	รูปหินสี่เหลี่ยม กาบะฮ์ ในนครมักกะห์	มัสยิด หรือสุเหร่า ใช้ในการประกอบพิธี ทางศาสนา เช่น ละหมาด	ไม่มีนักบวช แต่ชาว มุสลิมทุกคนช่วยกัน เผยแผ่ศาสนาและมี โต๊ะอิหม่ามเป็นผู้นำใน การประกอบพิธีกรรม

ศาสนา	ศาสนวัตถุ	ศาสนสถาน	ศาสนบุคคล
ศาสนา คริสต์	รูปปั้นพระเยซู ถูกตรึงไม้กางเขน รูปปั้นพระแม่มารีย์	โบสถ์ ใช้ในการ ประกอบพิธีกรรม เช่น พิธีมิสซา	บาทหลวง เป็นผู้ ประกอบพิธีกรรม ทางศาสนา มีสมเด็จพระ สันตะปาปา เป็นประมุขสูงสุด

ศาสนา	ศาสนวัตถุ	ศาสนสถาน	ศาสนบุคคล
ศาสนา พราหมณ์- ฮินดู	เทวรูปต่าง ๆ เช่น พระพรหม พระ ศิวะ พระนารายณ์ เป็นต้น	โบสถ์ วิหาร เป็น ที่ประดิษฐาน เทวรูปต่าง ๆ	พราหมณ์ ทำหน้าที่ ประกอบพิธีกรรม ทางศาสนา

ศาสนา	ศาสนวัตถุ	ศาสนสถาน	ศาสนบุคคล
ศาสนาสิกข์	รูปเหมือนหรือ รูปปั้นของ ศาสดา	คุรุदวารา เป็นสถานที่ ประกอบพิธีกรรม ทางศาสนาและ สวดมนต์	ไม่มีนักบวชแต่จะ มีคณะกรรมการ การบริหาร

สรุปบทเรียน

พระศาสนา

ศาสนา

ศาสนา

สิทธิ

ศาสนาที่สำคัญ
ในประเทศไทย

ทุกศาสนาสอนให้ศาสนิกชน
ปฏิบัติตนเป็นคนดี

ในฐานะศาสนิกชนทุกคน
ควรปฏิบัติตนต่อศาสนวัตถุ
ศาสนสถาน และศาสนบุคคล
ด้วยความเคารพศรัทธา

ชื่อ : _____ วัน เดือน ปี _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง พาจิตแจ่มใส

คำชี้แจง ๑. ระบายสีลงใน ☆ ของแต่ละกิจกรรมที่นักเรียนคิดว่าทำได้เพื่อประเมินการเรียนรู้ของ
นักเรียน ตามระดับการประเมินต่อไปนี้

☆ ปรับปรุง   ☆☆ พอใช้   ☆☆☆ ค่อนข้างดี   ☆☆☆☆ ดี   ☆☆☆☆☆ ดีมาก

กิจกรรม	ระดับความสามารถ
๑. บอกศาสนาและศาสดาที่ตนนับถือได้	☆☆☆☆☆
๒. วิเคราะห์ความสำคัญของคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ	☆☆☆☆☆
๓. อธิบายความสำคัญของหลักธรรมคำสอนของศาสนาต่าง ๆ	☆☆☆☆☆
๔. ฝึกการอาราธนาศีลและการสมาทานศีลได้	☆☆☆☆☆
๕. วิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญของศาสนาต่าง ๆ และเสนอแนวทางการปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคล	☆☆☆☆☆

๒. นับจำนวนดาวจากตารางข้างบนเพื่อบันทึกผลการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนี้

จำนวน

.....

จำนวน

.....

จำนวน

.....

จำนวน

.....

จำนวน

.....

๓. วงกลมรอบผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยนับจากข้อที่ได้ดาวมากที่สุด
ปรับปรุง   พอใช้   ค่อนข้างดี   ดี   ดีมาก

๔. กาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่นักเรียนวางแผนจะทำเพื่อพัฒนาการเรียนในครั้งต่อไป (เลือกได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ ตั้งใจทำงานจนเสร็จ

☐ มีสมาธิในการเรียน

☐ มีมารยาทในการฟังและการพูด

☐ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม

แบบบันทึกการเรียนรู้ (Learning log)

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ประจำ : ☐ กลางภาค

☐ ปลายภาค

☐ หน่วยการเรียนรู้ที่.....

สิ่งที่ฉันชอบในการเรียนวิชานี้ คือ

.....

.....

.....

สิ่งที่ฉันไม่ชอบในการเรียนวิชานี้ คือ

.....

.....

.....

สิ่งที่ฉันจะทำให้ดีขึ้น คือ

.....

.....

.....

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

ความหมายและความสำคัญ
ของเครื่องมือทางภูมิศาสตร์

